

Stockholm den 5 mars 2018

R-2017/2279

Till Finansdepartementet

Fi2017/04041/S3

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 12 december 2017 beretts tillfälle att avge yttrande över Skatteverkets promemoria Några frågor om arbete mot skattebrott.

Sammanfattning

Advokatsamfundet, som hänvisar till tidigare lämnade synpunkter i fråga om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet och behandlingen av personuppgifter i denna verksamhet,¹ anser att det även i nu remitterat förslag finns avsevärda brister i fråga om skyddet för den personliga integriteten och oskuldspresumtionen.

Synpunkter

I promemorian lämnas förslag till bestämmelser som kompletterar de förslag som lämnats i Skatteverkets tidigare promemoria och som i vissa delar genomförts genom lagstiftning (prop. 2016/17:89). Genom förslaget utökas de områden inom vilka Skatteverket på eget initiativ ska kunna bedriva brottsbekämpande verksamhet (den s.k. brottskatalogen) och det föreslås hur uppgifter ska kunna lämnas mellan Skatteverkets olika verksamhetsgrenar.

¹ Se Advokatsamfundets remissyttrande den 16 december 2013 över Skatteverkets promemoria Behandling av personuppgifter i Skatteverkets verksamhet med brottsutredningar (dnr. 131-798320-12/113, Fi2012/4241).

Utökad brottskatalog

Av skälen till förslaget om ändring i 1 § lagen (1997:1024) om Skatteverkets medverkan i brottsutredningar, framgår att Skatteverket bedömer att den s.k. brottskatalogen bör utökas med fler brottstyper. Skatteverket anser t.ex. att flertalet bedrägeribrott ska ingå i brottskatalogen och anger samtidigt att det, förutom gällande bedrägeribrott mot de s.k. ROT- och RUT-reglerna, saknas tydliga exempel på att de bedrägeribrott enligt 9 kap. brottsbalken som brottskatalogen föreslås utökas med, har anknytning till Skatteverkets verksamhet. Skatteverket bedömer ändå att det är lämpligt att verkets brottsbekämpande verksamhet kan behandla frågan (s. 21).

Mot bakgrund av att det saknas exempel på i vilka situationer reglerna kan bli tillämpliga, erforderlig utredning om förslagets effekter och i övrigt saknas samt då restriktivitet med en utökning av brottskatalogen allmänt bör iakttas, ifrågasätter Advokatsamfundet ändamålsenligheten med en utökning av brottskatalogen med de aktuella bedrägeribrotten. Advokatsamfundet motsätter sig därför den föreslagna utökningen av områden där Skatteverket på eget initiativ ska kunna bedriva brottsbekämpande verksamhet.

Uppgiftslämnande mellan verksamhetsgrenar

Advokatsamfundet konstaterar inledningsvis att lagförslaget synes bygga på idén att det fiskala intresset hos det allmänna generellt sett ska anses väga tyngre än rättssäkerhetsintresset för enskilda. Advokatsamfundet delar inte denna utgångspunkt.

Advokatsamfundet ställer sig vidare kritiskt till att den i artikel 6.2 Europakonventionen fastslagna oskyldighetspresumtionen inte får erforderligt genomslag i författningsförslaget. Detta särskilt som förslaget syftar till att underlätta för informationsspridning från Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet till Skatteverkets övriga verksamheter.

Genom att tillgång till uppgifter om en enskild kan medges för bland annat annan verksamhet som Skatteverket ansvarar för, torde exempelvis uppgifter som ingår i verkets brottsbekämpande verksamhet kunna komma att användas i beskattningsverksamheten, utan att någon föregående kommunikation skett med de som uppgifterna angår och innan det att den enskilde fått en möjlighet att yttra sig över uppgifterna. Advokatsamfundet ifrågasätter starkt om inte detta innebär ett brott mot oskyldighetspresumtionen. Uppgifter ska inte kunna spridas till myndigheter för annat ändamål än brottsbekämpande verksamhet, innan den enskilde får möjlighet att yttra sig inför domstol.

Advokatsamfundet konstaterar härtill att en enskild, som är misstänkt i en straffprocess, har en i Europakonventionen skyddad rätt att vara fullständigt passiv (rätten till tystnad). Detta skiljer straffprocessen från t.ex. skatteprocessen. Användning av uppgifter som ingår i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet i verkets beskattningsverksamhet, riskerar innebära att en enskild person hamnar i en situation där han eller hon, genom sina skyldigheter i skatteprocessen, tvingas tillhandahålla uppgifter som är belastande i

skattebrottsprocessen. Vid ett alltför lättvindigt utbyte av information mellan Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet och dess beskattningsverksamhet, kan situationer uppkomma som strider mot den enskildes rätt att inte behöva belasta sig själv.

Advokatsamfundet anser därför att lagförslaget inte heller i denna del är tillräckligt analyserat och bl.a. måste kompletteras med en bedömning hur förslaget förhåller sig till Europadomstolens praxis kring den enskildes rätt att inte behöva belasta sig själv.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Anne Ramberg/

genom Maria Billing